

SENIOŘI V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI 2015

Oddělení informačních služeb

Tisková konference, 6. 11. 2015, Ostrava

Právě vychází:

Co o seniorech vypovídají statistická data?

Demografické charakteristiky populace seniorů

Ke konci roku 2014 žilo v Moravskoslezském kraji 1 217 676 obyvatel, z toho 51 % žen.

V posledních letech dochází k poměrně významným demografickým změnám:

- za 10 let se počet obyvatel kraje snížil o 35,5 tis. osob
- dochází k postupné změně ve věkové struktuře obyvatelstva

Podíly obyvatel (v %) podle základních věkových skupin

	2001	2008	2014
0–14 let	16,8	14,3	14,7
15–65 let	70,8	71,2	67,7
65 a více let	12,4	14,5	17,5

Podíl seniorů (v %) – průměr a extrémy v roce 2014 □

	Česká republika	Králové-hradecký kraj	Středo-český kraj
65 a více let	17,8	19,0	16,7

Podstatnými údaji v této souvislosti jsou (Moravskoslezský kraj v roce 2014):

- index stáří (118,9)
- průměrný věk (40,2 muži a 43,3 ženy).

Na co se společnost musí připravit

Projekce obyvatelstva ČR a Moravskoslezského kraje □

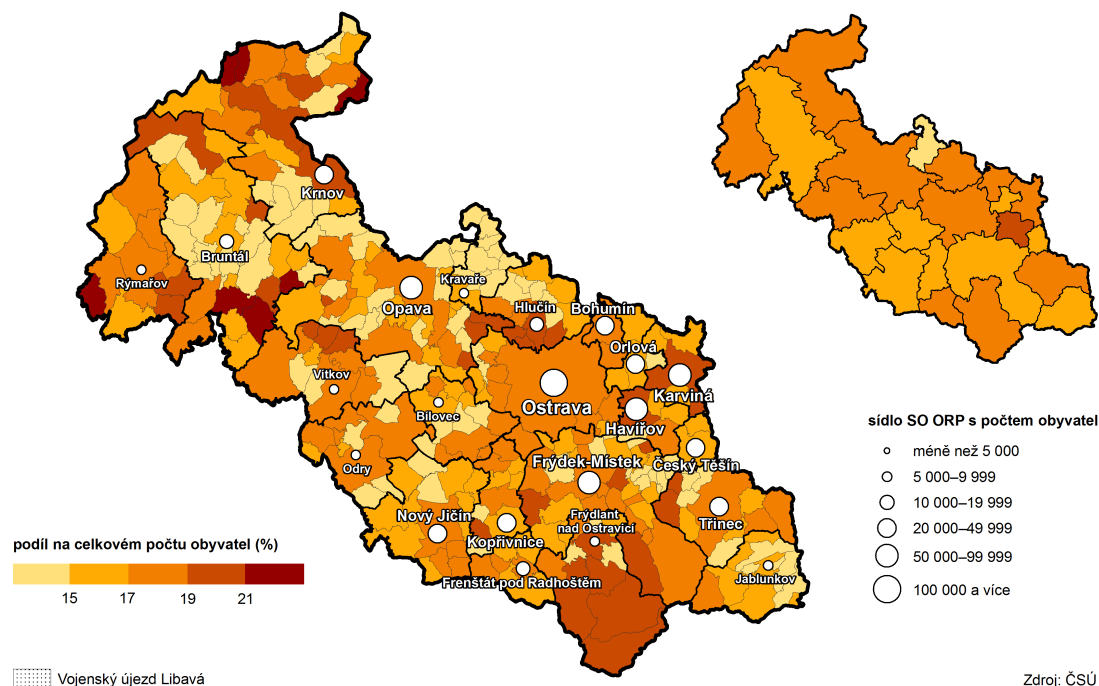
	k 1. 1. 2030		k 1. 1. 2050	
	ČR	MSK	ČR	MSK
rozdíl proti současnému stavu (31. 12. 2014)	-141 574	-87 384	-725 403	-231 729
podíl obyvatel ve věku 65 a více let v %	23,9	24,7	32,2	32,8
index stáří	183,0	194,6	249,8	270,3
průměrný věk	45,7	46,0	48,8	49,5
2030				2050

Stávající věková struktura v obcích a městech Moravskoslezského kraje

	Obce s počtem obyvatel		
	do 1 000	1 000–20 000	20 000 a více
0–14 let	15,7	15,1	14,3
15–65 let	68,5	67,6	67,6
65 a více let	15,8	17,3	18,1
Index stáří	100,6	114,7	125,9

Podíl seniorů (v %) roste s velikostí sídla, což je jasně vidět např. na indexu stáří.

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle obcí a SO ORP Moravskoslezského kraje k 31. 12. 2014

Rodinný stav (SLDB 2011)

V době sčítání žilo v Moravskoslezském kraji (obvyklý pobyt)
188 956 obyvatel ve věku 65 a více let
z toho 114 143 žen (60,4 %)

Obyvatelé ve věku 65 a více let

	Muži			
	svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí
Celkem	2 230	55 802	5 945	10 764
Podíl (v %)	3,0	74,6	7,9	14,4

	Ženy			
	svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem	2 532	41 585	11 178	58 780
Podíl (v %)	2,2	36,4	9,8	51,5

Rodinný stav seniorů je determinován především úmrtností, sňatečnost a rozvodovost již má výrazně menší vliv.

Muži se dožívají v průměru nižšího věku, což vede k tomu, že 51,5 % žen seniorského věku jsou vdovy, ale jen 14,4 % mužů–seniorů jsou vdovci.

Naděje dožití mužů a žen je rozdílná

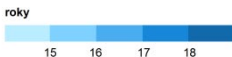
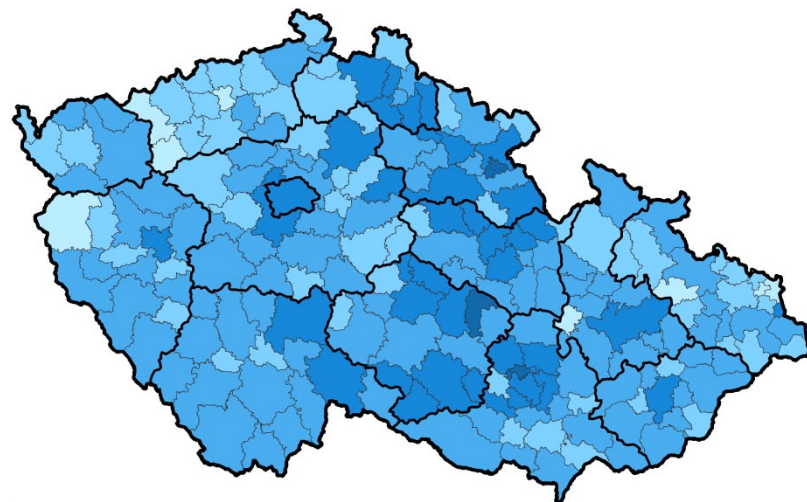
	Česká republika	Moravsko-slezský kraj
Muž ve věku 65 let	15,8	15,2
Žena ve věku 65 let	19,3	18,9

V mezikrajském srovnání je naděje dožití seniorů Moravskoslezského kraje kratší

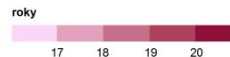
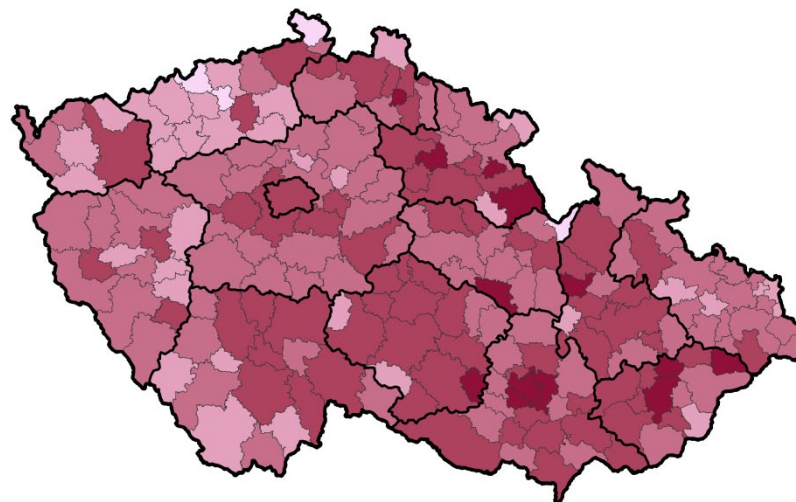
- u žen po kraji Ústeckém (17,9) a Karlovarském (18,6)

- u mužů po kraji Ústeckém (14,8) a Karlovarském (15,2)

Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

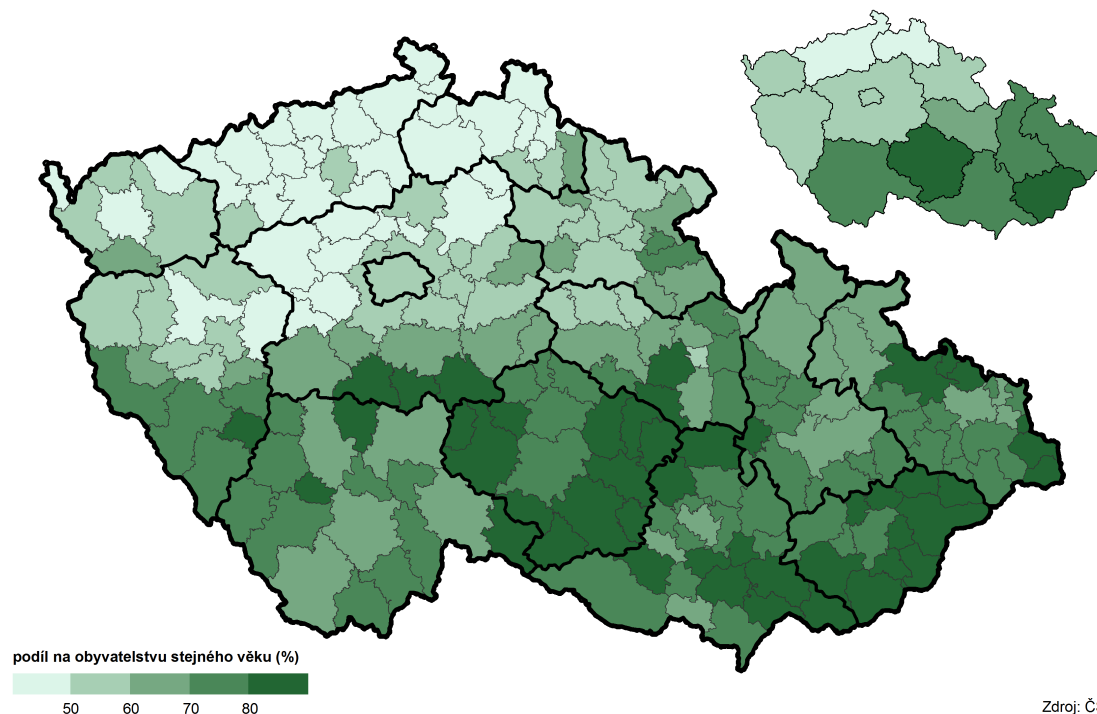
Zdroj: ČSÚ

Zdroj: ČSÚ

Postoj seniorů k náboženské víře (SLDB 2011)

Celkem 66 894 obyvatel starších 65 let se přihlásilo k některé z oficiálních církví (35,4 % seniorů)
Dalších 15 279 seniorů jsou sice věřící, ale ke konkrétní církvi se nepřihlásili.
Podíl věřících obyvatel kraje – seniorů (bez ohledu na to, zda se hlásí k některé církvi) činí 43,5 %. V celé populaci je tento podíl jen 26,0 %.
Věřící ženy a muži v seniorském věku jsou ve vzájemném poměru cca 3:2.
Bez náboženské víry je necelých 30 tis. seniorů (15,7 %), v celé populaci je bez náboženské víry 30,2 % obyvatel.

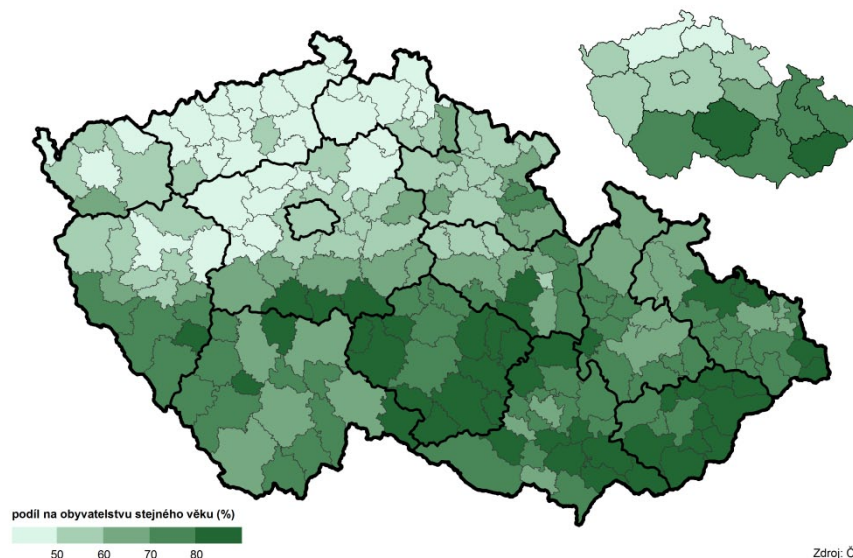
Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(z osob s uvedeným vztahem k víře)

Věřící obyvatelstvo není v Moravskoslezském kraji rozmístěno rovnoměrně

	Kraj celkem	v tom okres					
		Bruntál	Frýdek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	188 956	13 629	32 288	41 524	22 044	26 754	52 717
z toho (%):							
věřící - nehlásící se k církvi	8,1	8,6	7,1	8,7	7,4	6,1	9,4
věřící - hlásící se k církvi	35,4	27,2	43,0	34,3	36,7	43,9	28,8
bez náboženské víry	15,7	20,8	11,5	16,5	14,2	9,1	20,4

Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(z osob s uvedeným vztahem k víře)

Úmrtnost

V Moravskoslezském kraji umírá v posledních letech ročně cca 13 tis. osob, tj. zhruba 1,1 % obyvatel.

S rostoucím podílem seniorů na počtu obyvatel roste i podíl úmrtí seniorů na celkovém počtu úmrtí (v roce 2005 jen těsně nad 70 %, v roce 2014 již 77,3 %).

	2005	2010	2014
Zemřelí ve věku 65 a více let	9 199	9 786	10 134
v tom (%):			
muži	43,9	45,6	46,0
ženy	56,1	54,4	54,0

Hlavní příčinou smrti (z cca 75 %) jsou nemoci oběhové soustavy (nejčastěji ischemická choroba srdeční) a novotvary (zhoubné nádory).

	Zemřelí celkem	z toho ve věku 65 a více let
Celkem	13 117	10 134
z toho (%):		
novotvary	24,9	23,0
nemoci oběhové soustavy	46,8	52,7
nemoci dýchací soustavy	6,8	7,2

Vzdělanost seniorů (SLDB 2011)

	Celkem	v tom (%)		z toho ve věku (%)	
		muži	ženy	65–69	80 a více
Počet obyvatel	188 956	39,6	60,4	34,7	21,9
v tom:					
bez vzdělání	1 530	19,7	80,3	21,4	35,9
základní vč. neukončeného	66 075	19,1	80,9	24,6	31,2
střední vč. vyučení (bez maturity)	64 047	53,2	46,8	38,2	18,1
úplné střední s maturitou	32 366	44,5	55,5	43,3	13,6
nástavbové a vyšší odborné	6 634	45,7	54,3	45,1	13,8
vysokoškolské	13 406	64,3	35,7	45,7	14,1
nezjištěno	4 898	36,5	63,5	28,7	30,5

Čím starší věková skupina populace, tím nižší podíl vysokoškoláků a vyšší podíl osob se vzděláním základním.

	Obyvatelstvo celkem	z toho ve věku 65 a více let
Základní vzdělání	19,6	35,8
Středoškolské s maturitou a vyšší odborné	29,4	20,6
Vysokoškolské	11,2	7,1

Vzdělanost seniorů (SLDB 2011)

... v mezikrajském srovnání:

- nejvyšší podíl osob se základním vzděláním po Zlínském kraji a Vysočině
- nejnižší podíl osob se středním vzděláním smaturitou a vyšším odborným po Zlínském kraji, Vysočině a kraji Ústeckém
- po Plzeňském kraji nejnižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním (7,2 %), v kraji Jihomoravském je tento podíl 10,1 %, v Praze dokonce 20,5 %

... podíly v genderovém srovnání:

	Muži	Ženy
bez vzdělání	↓	↑
základní vč. neukončeného	↓	↑
střední vč. vyučení (bez maturity)	↑	↓
úplné střední s maturitou	↓	↑
nástavbové a vyšší odborné	↑	↓
vysokoškolské	↑	↓

Ekonomická aktivita (SLDB 2011)

Ekonomická aktivita s rostoucím věkem klesá.

Pracující z počtu osob daného věku v %

	Česká republika	Moravskoslezský kraj
Muži ve věku 60–64 let	17,8	13,3
Ženy ve věku 60–64 let	14,6	10,2
Muži ve věku 65 a více let	8,2	5,5
Ženy ve věku 65 a více let	3,6	2,3

Podíl pracujících seniorů je v mezikrajském srovnání nižší jen v případě kraje Vysočina.

Naopak dvojnásobně vyšší jsou podíly pracujících seniorů v Praze, kde pracuje téměř třetina seniorů ve věku 60–64 let a kolem 10 % pracuje i ve věku 65 a více let.

Ekonomická aktivita (VŠPS 2014)

Míra ekonomické aktivity činila

- u mužů 65letých a starších v Moravskoslezském kraji 4,5 %, nižší byla pouze v krajích Olomouckém (3,3 %) a Zlínském (3,8 %)

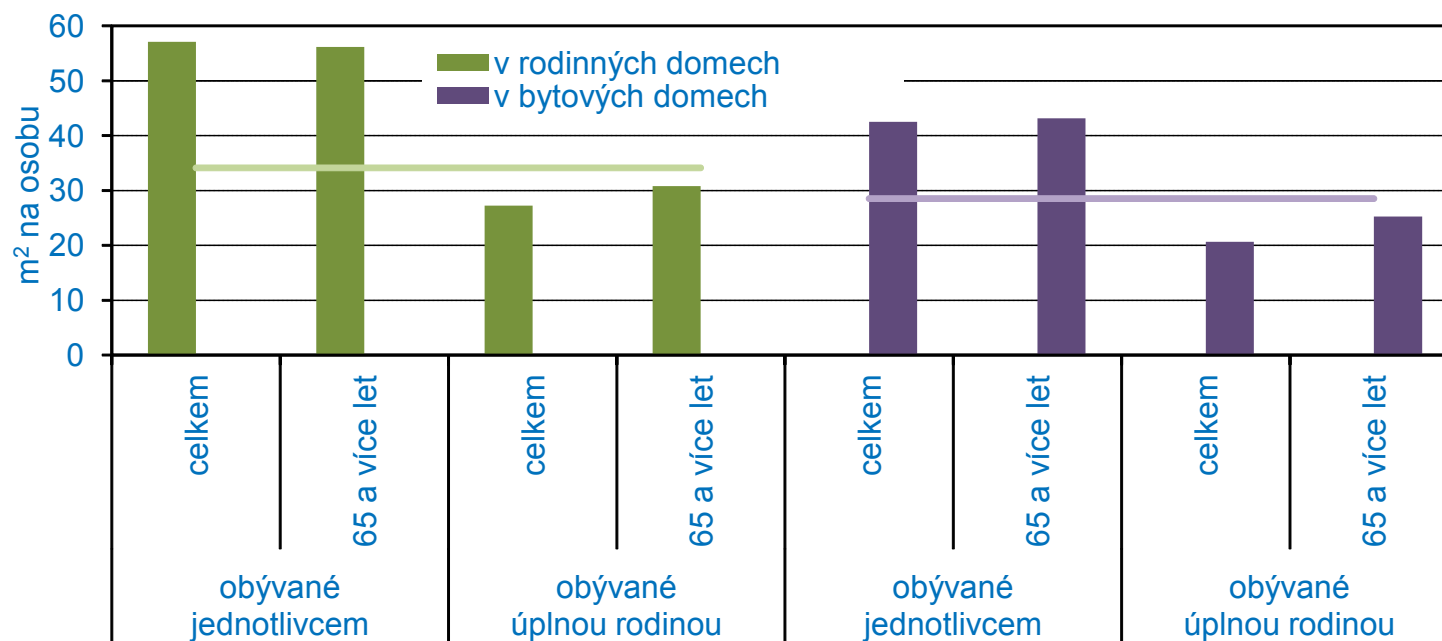
- u žen 65letých a starších v Moravskoslezském kraji 3,3 %, což je v rámci České republiky průměrná hodnota

Bydlení domácností seniorů (SLDB 2011)

Téměř čtvrtinu všech domácností tvořily domácnosti seniorů.

Přitom polovina všech domácností seniorů byly domácnosti jednotlivců, dalších více než 41 % byly domácnosti tvořené úplnou rodinou.

Postavení mužů a žen v seniorském věku je v domácnostech zásadně rozdílné. V páru (sezdaném i nesezdaném) žijí 2/3 mužů 1/3 žen.

Rozdíly v obytné ploše bytů seniorů a celé populace jsou nevýznamné.

Samostatně bydlící senior ve více než 60 % případů obýval byt o rozloze 40 a více m² a každý třináctý takto bydlící senior žil v 5 a více pokojovém bytě.

Zdravotní stav (ÚZIS)

Nejčastěji léčené nemoci v Moravskoslezském kraji (2013):

Hypertenzní nemoci

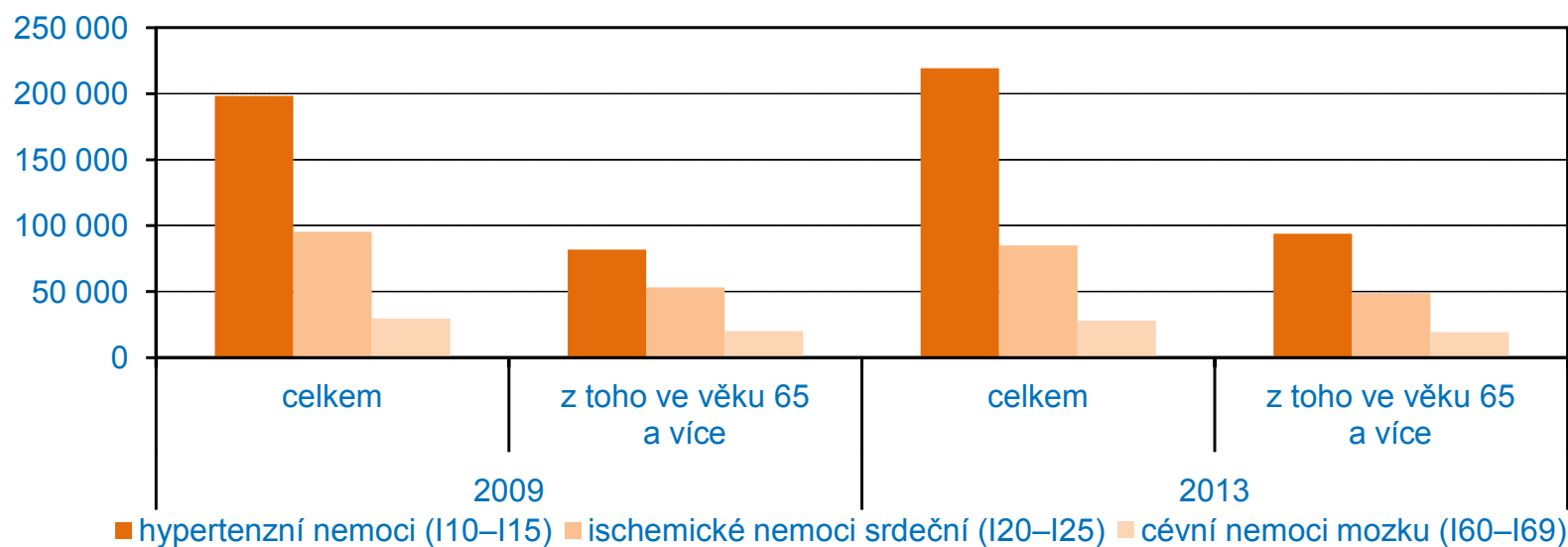
léčeno cca 220 tis. osob
42,8 % z nich byly osoby
65leté a starší

Ischemické nemoci srdeční

léčeno 85 tis. osob
57,4 % z nich byly osoby
65leté a starší

Cévní nemoci mozku

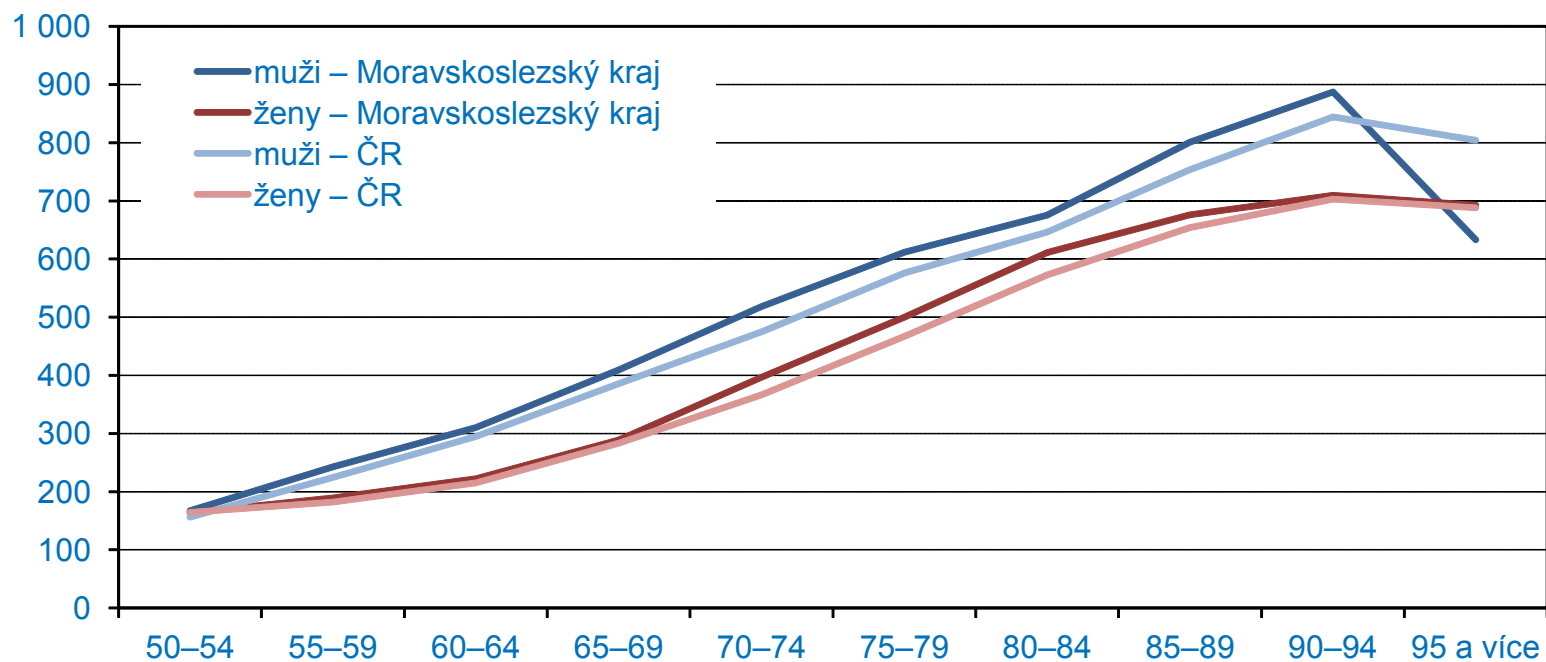
léčeno 28 tis. osob
68,4 % z nich byly osoby
65leté a starší

Zdravotní stav (ÚZIS)

V roce 2013 bylo v nemocnicích hospitalizováno více než 267 tis. obyvatel Moravskoslezského kraje, z toho přes 36 % 65letých a starších. Průměrná ošetrovací doba hospitalizovaných obyvatel kraje činila 5,8 dne, což je v mezikrajském srovnání po Olomouckém kraji doba druhá nejkratší.

Hospitalizovaní obyvatelé Moravskoslezského kraje v nemocnicích podle věku na 1 000 obyvatel stejného věku v roce 2013

Zdravotní stav (ÚZIS)

Ve třinácti **léčebnách dlouhodobě nemocných** bylo v roce 2013 hospitalizováno cca 7 200 pacientů. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel 65letých a starších to bylo 348 osob, tj. o 100 hospitalizací více než činí republikový průměr. Průměrná ošetrovací doba 46 dnů se zde od roku 2005 zkrátila o celých 13 dnů.

Dva **hospice** na území Moravskoslezského kraje s kapacitou 60 lůžek přijaly v roce 2013 celkem 392 osob. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel 65letých a starších tj. asi 19 osob, což odpovídá přibližně republikovému průměru.

Služeb **domácí zdravotní péče** využilo v Moravskoslezském kraji v roce 2013 téměř 22 tisíc pacientů (ze 4/5 to byly právě senioři), jedná se v mezikrajském srovnání o absolutně největší počty.

Pobytové sociální služby (MPSV)

Domovy důchodců

V posledních letech se situace v Moravskoslezském kraji z kapacitního pohledu příliš nemění, počet domovů sice mírně roste, ale lůžková kapacita zůstává prakticky stejná.

Domovy se zvláštním režimem (demence, Alzheimer, psychické chronické nemoci)

V roce 2014 meziročně přibylo 7 těchto domovů, jejich lůžková kapacita přepočtená na obyvatele 65leté a starší je v krajském srovnání spíše podprůměrná.

	Domovy pro seniory		Domovy se zvláštním režimem	
	zařízení	lůžka	zařízení	lůžka
Moravskoslezský kraj	67	4 773	36	1 500
v tom okres:				
Bruntál	6	402	4	111
Frýdek-Místek	13	838	8	376
Karviná	16	953	6	347
Nový Jičín	8	463	2	17
Opava	11	578	6	202
Ostrava-město	13	1 539	10	447

Pobytové sociální služby (MPSV)

Domovy s pečovatelskou službou

V přepočtu na 1 000 obyvatel seniorského věku je viditelně nejmenší kapacita v okrese Opava.

	Domy s pečovatelskou službou ¹⁾		
	domy	byty	byty na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
Moravskoslezský kraj	160	4 871	25,8
v tom okres:			
Bruntál	24	442	32,8
Frýdek-Místek	26	759	23,7
Karviná	42	1 388	33,1
Nový Jičín	23	852	38,8
Opava	15	303	11,4
Ostrava-město	30	1 127	21,3

¹⁾Data za rok 2010

Výdaje na pečovatelskou službu v Moravskoslezském kraji se za posledních 10 let více než zdvojnásobily (v roce 2014 činily 211 mil. Kč).

Důchody (MPSV)

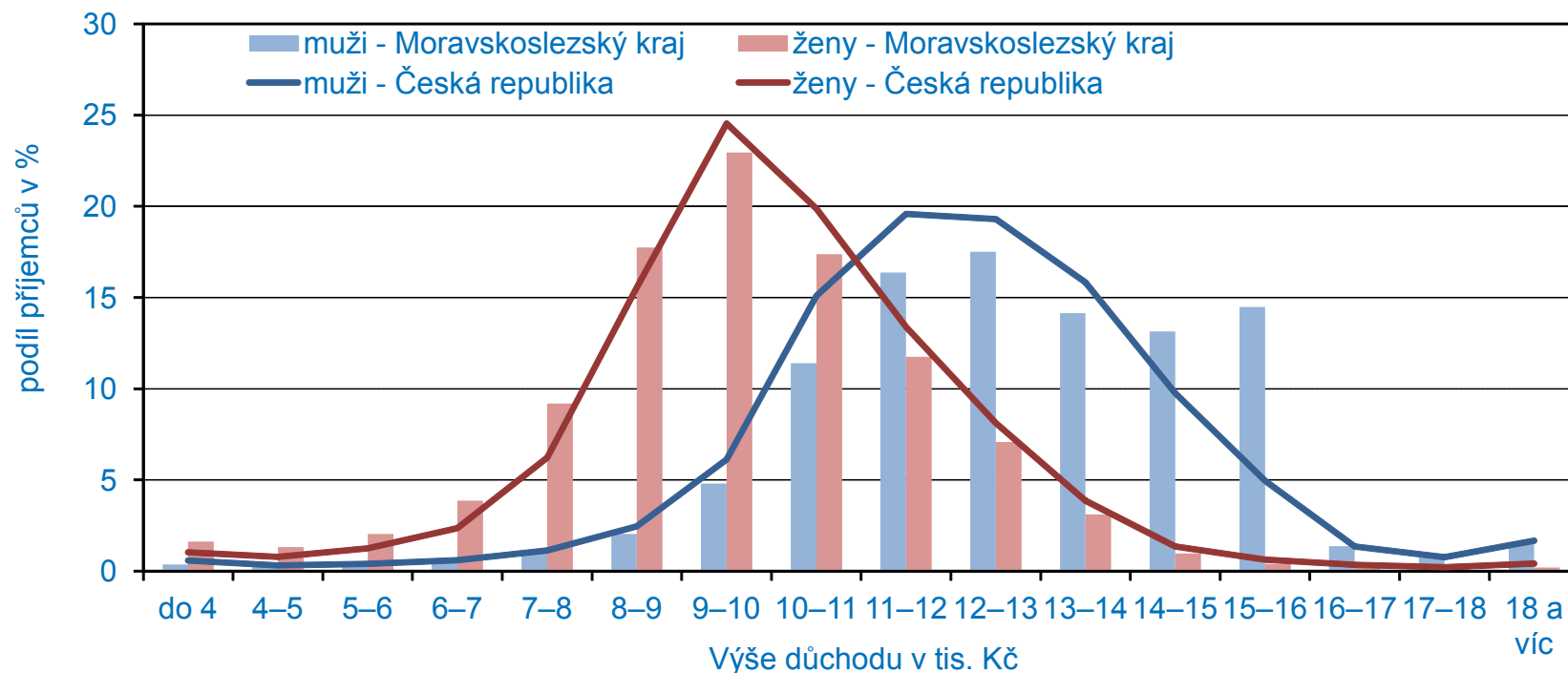
	Muži			Ženy		
	2010	2012	2014	2010	2012	2014
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)	11 763	12 486	12 790	8 814	9 376	9 634
z toho předčasných	10 376	11 142	11 442	7 902	8 425	8 646
Průměrná měsíční výše starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým)	12 979	13 812	14 161	10 928	11 581	11 839
z toho předčasných	12 357	13 158	13 542	10 260	10 904	11 135

Ke konci roku 2014 pobíralo:

- více než 203 tis. obyvatel (z toho 52,4 % žen) starobní důchod
- přes 72 tis. obyvatel výše nezahrnutých pobíralo vedle toho ještě vdovský či vdovecký důchod

Počet příjemců starobního důchodu se každoročně zvyšuje, což platí i o předčasných důchodech.

Důchody (MPSV)

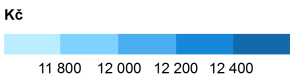
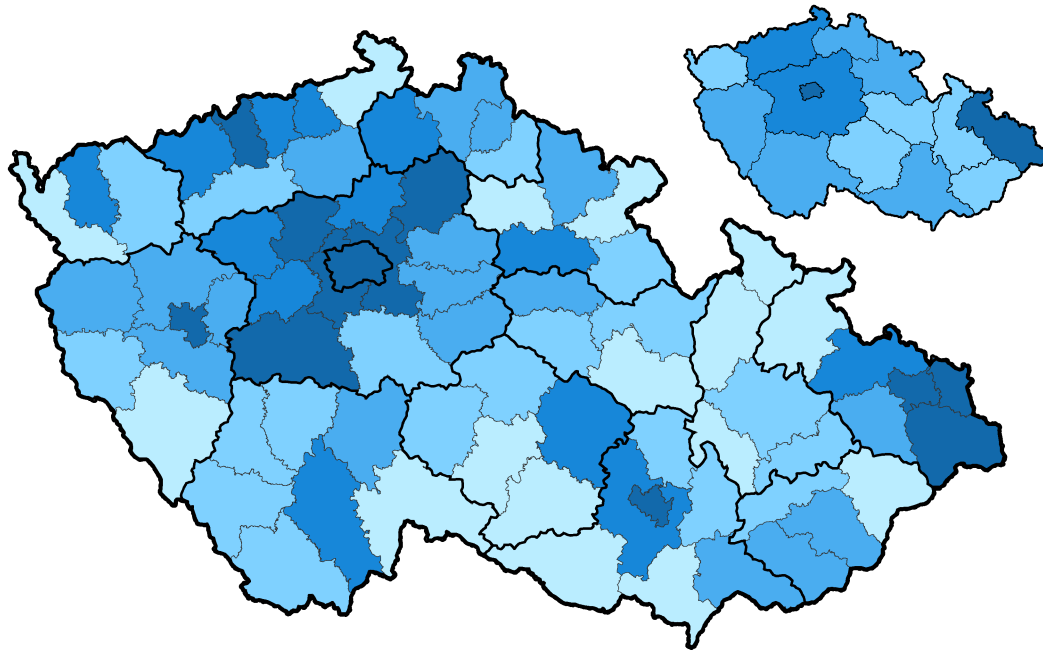
Rozdíl mezi průměrnou výší starobních důchodů mužů a žen se v kraji v posledních letech dále zvýšil. V roce 2014 byly průměrné důchody žen nižší o více než 3 000 Kč.

Rozdíl ve výši důchodů mužů a žen je ve všech krajích, v Moravskoslezském kraji je však absolutně nejvyšší.

V mezikrajském srovnání průměrná výše starobního důchodu byla v případě mužů druhá nejvyšší (po Praze), naopak v případě žen nejnižší mezi všemi krají.

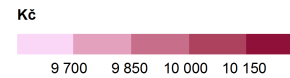
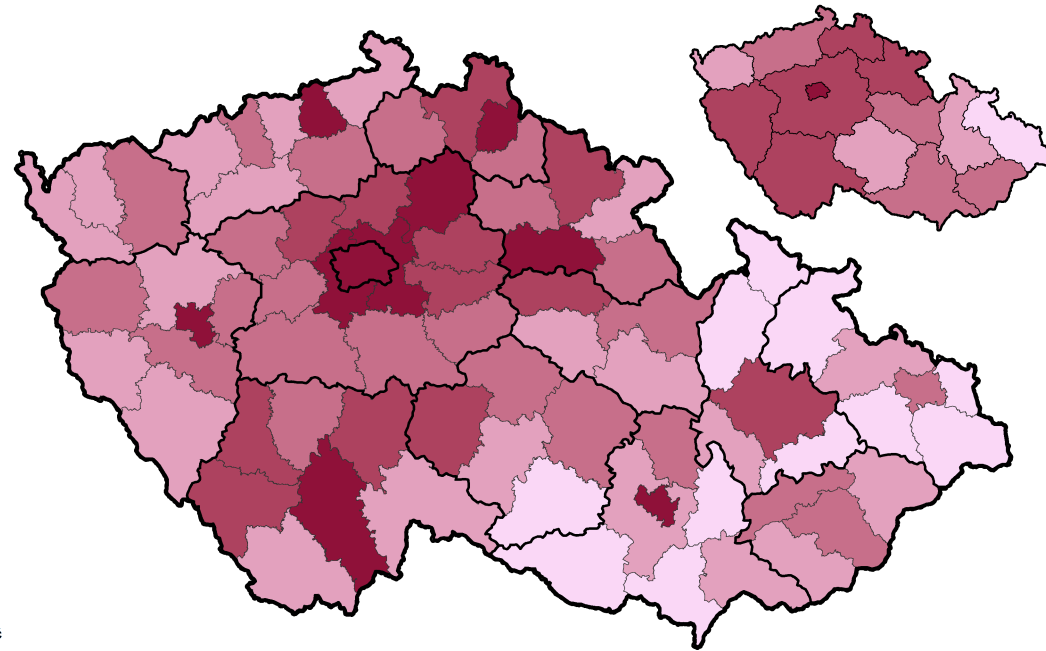
Důchody (MPSV)

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014 - muži

Zdroj: ČSSZ

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014 - ženy

Zdroj: ČSSZ

Senioři a informační technologie (republikové údaje, 2. čtvrtletí 2014)

Mobilní telefon

	Používá v %
obyvatelé 16letí a starší	96,8
z toho 65letí a starší	87,2

Výpočetní technika – stacionární PC

obyvatelé 16letí a starší	73,5
z toho 65letí a starší	26,0

Využívání internetu je podílově obdobné.

Výpočetní technika – mobilní

obyvatelé 16letí a starší	52,3
z toho 65letí a starší	11,7

Kandidáti a zvolení zastupitelé (v obecních volbách 2014)

Z více než 1 miliónu oprávněných voličů - obyvatel Moravskoslezského kraje - bylo 21 % obyvatel 65letých a starších.

	Podíl kandidátů ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Moravskoslezský kraj	9,8	10,5	8,3	5,9	6,7	3,9
v tom okres:						
Bruntál	9,0	10,6	6,3	7,1	8,9	3,4
Frýdek-Místek	9,8	10,3	8,8	6,2	6,5	5,2
Karviná	10,3	11,4	8,4	9,6	12,0	3,9
Nový Jičín	9,9	11,5	6,7	4,1	4,6	2,8
Opava	6,3	6,6	5,5	3,7	4,3	2,0
Ostrava-město	12,5	13,0	11,7	7,6	8,2	6,3

Podíl kandidátů – seniorů roste s velikostí obce (do 2 tis. obyvatel méně než 7 %, ve větších obcích od 8,7 do 12,6 %).

Úspěšnost všech kandidátů 18,1 %, kandidátů seniorů 10,9 %.

Děkujeme za pozornost